

POSUDEK

na diplomovou práci Andreje Kebluška ze Západočeské univerzity v Plzni Fakulty právnické na téma „Postoj Spojených států amerických k mezinárodnímu právu – Bushův unilateralismus“

Diplomová práce je věnována stále aktuální problematice. Práce je členěna na úvod, hlavní část členěnou na jedenáct kapitol a závěr. Diplomová práce má celkový rozsah 108 stran. Práce byla odevzdána (datum vypracování práce) dne 30. března 2012. Pokud jde o cíle práce, jak konstatuje uchazeč, stěžejní část práce je věnována celkovému právnímu zhodnocení současné úpravě použití síly v mezinárodních vztazích podle Charty OSN a novému prosazovanému unilaterálnímu používání síly v mezinárodních vztazích Bushovou administrativou.

V první kapitole se diplomant nejprve zabývá postavením USA jako subjektu mezinárodního práva a členstvím USA v OSN. Následující kapitola je zaměřena na výsadní postavení USA ve světě z hlediska ekonomického a vojenského. Třetí kapitola pojednává o administrativě prezidenta Bushe z hlediska politického, zejména pokud jde o otázky neokonzervatismu v USA. V následující části se autor zabývá postojem prezidenta Bushe k mezinárodnímu právu. Základem je zde Národní bezpečnostní strategie USA z roku 2002, která poukazuje na tři nejnaléhavější hrozby současného světa – globální terorismus, darebácké státy a šíření zbraní hromadného ničení (str. 21). Podle Strategie se dosavadní koncepce odstrašení a zadržování jeví pro změnu hrozeb jako bezúčelná. Nové bezpečnostní myšlení by mělo být založeno na aktivním boji proti hrozbám, tj. podniknout preemptivní akce (str. 21). Otázkou je, zda unilateralismus musí být vždy v rozporu s mezinárodním právem? - str. 23.

Pátá kapitola pojednává o válce proti terorismu. Mezinárodní terorismus označuje autor za největší hrozbu současnosti. Na str. 26 se zmiňuje o tom, že o terorismu se dřív mluvilo jako o riziku a ne jako o hrozbě. V čem se v této souvislosti odlišuje riziko od hrozby? Na str. 28 diplomant konstatuje, že OSN se problematikou mezinárodního terorismu zabývá od spáchání „Mnichovského masakru“ z roku 1972. Je tomu skutečně tak? Šestá kapitola je zaměřena na otázky současné právní úpravy použití síly. Diplomant zde kvalifikovaně provádí výklad čl. 2 odst. 4 Charty OSN o zákazu použití a hrozby silou.

Následně se zabývá výjimkami ze zákazu použití síly, akcemi Rady bezpečnosti a dále sebeobranou. Uchazeč v této části, v souvislosti s rozhodnutím Mezinárodního soudního dvora (str. 47) poukazuje na to, že ne každé použití síly musí být ozbrojeným útokem, který zakládá právo na sebeobranu. O jaké lehčí případy použití síly by se mohlo jednat? Vystává rovněž otázka zda spáchání agrese znamená, že došlo k ozbrojenému útoku. Následně se uchazeč zabývá otázkou preventivní a preemptivní sebeobrany. Nejprve konstatuje, že preventivní – anticipační sebeobrana (str. 50) směřuje k odvrácení bezprostřední hrozby, která je považována podle některých názorů za legitimní výkon práva státu. V dalším odstavci na str. 51 píše o preventivním - preemptivním použití síly, která směřuje k odvrácení vzdálené hrozby. Následně konstatuje, že preemptivní sebeobrana je považována za legitimní (str. 51 poslední odstavec). Zatímco preventivní sebeobrana (str. 52) je považována za nelegitimní. Dané pojmy by měl diplomant vysvětlit při ústní obhajobě.

Další kapitola je věnována válce v Afghánistánu. Uchazeč si zde mimo jiné klade otázku zda ozbrojený útok může založit i nestátní teroristická skupina. Na str. 61 autor zvažuje zda lze hnutí Al-Kajdá přičíst odpovědnost za podporu teroristům. Dále uchazeč analyzuje operaci USA „Trvalá svoboda“ v Afghánistánu zda je v souladu s právem na sebeobranu a vyjadřuje své hodnocení z hlediska mezinárodního práva (str. 66).

Devátá kapitola je zaměřena na válku v Iráku. V souvislosti s rezolucí Rady bezpečnosti č. 1441 z roku 2002, která se týká Iráku uchazeč konstatuje, že „vážnými důsledky“ zmíněnými v této rezoluci se má na mysli válka (str. 72). Jak k tomuto závěru autor dospěl? V souvislosti se zásahem v Iráku v roce 2003 se autor opět vyjádřil k otázce preemptivní a preventivní sebeobrany. Na str. 81 konstatuje, že preventivní sebeobrana, kterou v angl. vyjadřuje jako pre-emptive je zakázaná, dále na téže straně je tato sebeobrana v angl. přeložena jako preventive self-defence. V následující jedenácté kapitole se diplomant zabývá důsledky „Bushových počinů“ v mezinárodním právu.

Pokud jde o hodnocení, v diplomové práci diplomant naplnil stanovený cíl. Podařilo se mu přesvědčivě provést aplikaci norem mezinárodního práva v oblasti zákazu použití síly na konkrétní případy. Rovněž se mu zdařilo ukázat vztah politiky USA (v době působení prezidenta Bushe) k mezinárodnímu právu a na základě rozboru příslušných právních norem vyjádřit svůj názor na to do jaké míry byly kroky americké administrativy v souladu či rozporu s mezinárodním právem. Diplomant vyjádřil v bohaté míře své názory a prokázal že se s danou problematikou podrobně seznámil. Pokud jde o literaturu, použil díla českých i zahraničních autorů, které se vztahují k dané problematice a dokumenty. Ve větším rozsahu

využil i řadu internetových zdrojů, které se vztahují k danému tématu. V práci jsou některé drobnější gramatické nepřesnosti, které nesnižují kvalitu práce, jako např. na několika stránkách je místo teleologického výkladu, nesprávně výklad teologický (str. 91, 92). Rovněž není úplně přesně citována zpráva Vysokého panelu, diplomant cituje Our sharp responsible. Správně má být Our shared responsibility (str. 89, 90).

Diplomovou práci **doporučuji** k ústní obhajobě, hodnotím ji klasifikačním stupněm **výborně**.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomant zaměřil na výše zmíněné otázky a připomínky

V Praze dne 2. května 2012

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.